

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvo lista je v „Náro dni tis
karni“ v Tavčer-jevi hiši „Hotel Europa.“

Konfesionalne postave.

Postava 7. maja 1874,

katera vredeje zunanje razmere katoliške
cerkve.

Z dovolitvijo obeh hiš državnega zbora
ukazujem, kakor sledi:

I. Patent 5. novembra 1855. (konkordat)
je uničen v celem svojem obsežku.

II. Zunanje razmere katoliške cerkve
uredujejo spodnji paragrafi.

III. Ta postava obvelja tistega dne, ko
se razglasi.

IV. To postavo izvrševati imajo mini-
stri bogočastja in poduka, notranjih opravil
in pravosodja.

V Budapeštu dne 7. maja 1874.

Franc Jožef I. r.

Auersperg I. r., Lasser I. r., Stremayer I. r.,
Glaser I. r.

Odločbe

za uredbo zunanjih razmer katoliške cerkve:

I. Gledé cerkvenih oblasti in prebend
(duhovnijskih dohodkov.)

§. 1. Katere zmožnosti so potrebne za
pridobitev cerkvenih oblastij in prebend, to
odločujejo državne postave, po tem zraven
njih veljavni predpisi in v posebnih primer-
ljehih ustanovni listi.

§. 2. Država terja od takega prosilca,
da je avstrijski državlján, da je nraven
človek in državlján brez madeža, in da
dokaže tiste posebne zmožnosti, katere zah-
tevajo drž. postave za posebne cerkvene
urade in prebende. Enake lastnosti se zah-
tevajo od tistih duhovnikov, katerim pode-

ljujemo te oblasti kot namestnikom, začas-
nim upravnikom ali pomočnikom.

§. 3. Nadškofje, škofje, kanoniki in
škofijski glavni vikarji se imenujejo, kakor
dozdaj. Ako pa nema cesar podeliti take
službe, ali vsaj potrditi kako cerkveno voli-
tev, ampak če gre ta pravica kakemu dru-
gemu, mora se namenjena osoba vladi naz-
naniti. Če se vlada tej osobi upre (§. 2.),
ne obvelja imenovanje, in podelitev se ne
sme izvršiti.

§. 4. Gledé služeb in prebend, ki jih
imajo škofi podeljevati, ostanejo veljavne vse
tiste pravice, katere tičejo iz posebnega prav-
nega imena državi ali kaki posamni osobi,
pravice namreč predlagati osobo, kateri se
ima podeliti oblast ali prebenda. — Vse
enake cerkvene oblasti in prebende, ki niso
pod privatnim patronatom, katere pa popol-
nem ali po večjem založujejo državni, ali
verski ali kak drugi javni zaklad, zamorejo
škofi podeljevati le na podlagi predloga (pre-
zentacije) drž. oblastij. Katere so te oblast-
nije, odločuje pozneje poseben ukaz.

§. 5. Pred podelitvijo izpraznjenih ka-
nonikatov in prebend, ki jih oskrbujejo svetni
dušni pastirji, mora se konkurz razpisati.
Natanjčne odločbe o tem prinese posebni
ukaz po preslišanji škofov.

§. 6. Kedar gre za take oblasti in pre-
bende, pri katerih nemale cesar ali deželne
oblastnije pravice predlaganja, ampak katere
škofi po svoji volji podeljujejo, ali če gre
za take, pri katerih ima kaka privatna osoba
pravico predlagovanja, tudi če se ima ime-
novati župnijski upravnik (namestnik) pri

kaki uteleseni prebendi; takrat mora škof izvoljeno osobo deželni oblastniji naznaniti. Ako ta oblastnija v 30 dnevih ne poda nobenega ugovora, obvelja imenovanje, in podelitev se svobodno izvrši. Če pa ta deželna oblastnija ugovarja v 30. dnevih, sme se zoper to pritožbo podati pri ministru bogočastja in če ta zavrže rekurz, ne sme se izpeljati podelitev.

§. 7. Imenovane osebe vpeljavati (instalirati) v duhovske pravice teh uradov in prebend, gre pristojnim cerkvenim predstojnikom. Vpeljava v dohodke duhovnijske pravice tiče državnemu bogočastnemu oskrbnijstvu, škofi in farne občine pa sodelujejo, tako tudi privatni patron, kateremu je oblast ali prebenda podvržena; kako se ima pri tem postopati, odloči pozneje poseben ukaz.

§. 8. Kedor ima kako cerkveno oblast, ali kako cerkveno prebendo, avstrijsko domovstvo izgubi, ali če se obsodi zaradi kakega hudodelstva ali kaznivega dejanja, katero izvira iz dobičkarije, ali je protivno pravosti, ali javno pohujšuje; ima država oblast za bogočastje terjati, da se odstrani od urada in da se mu cerkveni dohodki vzamejo. Če se je pa kak duševni pastir tako obnašal, da je nevarno javnemu redu, če ostane v cerkveni službi, zamore državna oblast za bogočastje tirjati, da se odstrani od cerkvenega službovanja. To velja tudi za tiste duhovnike, ki so namestniki, začasni upravniki ali pomočniki pri teh oblastnijah. Če ne zadostijo cerkvene oblastniji tej terjatvi v primernem času, šteje država ta ured ali to prebendo kot izpraznjeno, in vladi je za to skrbeti, da se tista opravila, katera državne postave zaupajo rednemu dušnemu pastirju, izročijo drugi osobi za toliko časa, dokler se dotična cerkvena oblast vnovič ne podeli po postavi. Enako se more postopati, če iz drugega uzroka redni dušni pastir ne opravlja gori omenjenih opravil.

§. 9. Če ne more več službovati kak samostalen sveteni duhovnik, imate dotična državna in duhovska oblastnija skupno odločiti, ali da dobi provizorija ali duhovnega pomočnika, ali da se ima v pokoj staviti,

potem, ko se je odrekel duhovnijskih dohodkov.

§. 10. Ako je pa kak duhoven iz uzrokov neomenjenih v §. 9. zadržan svojo službo opravljati, mora pristojni cerkveni načelnik o pravem času preskrbeti, kar je potrebno. Za to mora državno dovolitev pripraviti si, če ima vsled tega pomagati kak javni zaklad, ki je pod javnim varstvom; ali če se morejo dohodki prebende stalno obteževati. Za administratorje cerkvenega urada veljata §. 6 in 8.

§. 11. Kedar se izprazni kak cerkveni urad ali kaka cerkvena prebenda, mora se to naznaniti deželni oblastniji.

§. 12. Izpraznjeni cerkveni uradi in prebende se morajo v enem letu zopet podeliti. Le če deželna sodnija dovoli, sme se ta obrok zdaljšati.

§. 13. Privatne pogodbe o nasledstvu v cerkvenih oblastih in prebendah so neveljavne.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— (V Gorici) se pripoveduje, da bode baron Rechbach prestavljen v Bukovino, baron Pino v Ljubljano, in v Gorico pride za okrajnega glavarja namestnijsstveni svetovalec g. Winkler.

— (Kranjski nemškutarski šolski svet) je 28. t. m. sklenil na predlog renegata Vrečka, da se mora pri nas v Postojni nemščina uže v I. razredu učiti, v III. pa ima biti uže učni jezik! Tako se nam tujstvo in germanizacija s silo rine!! Quousque tandem!

— (Dežman) je v shodu učiteljev ljubljanske okolice predlagal naj se samo nemške učne knjige v ljudski šoli rabijo a odpravijo slovensko-nemške. — Ker pri tem človeku o prepričanji nij govora, kar smo uže večkrat dokazali, — menda se hoče Dežman nemški vladi prikupiti, da postane dež. glavar.

— (Na Grezupljem) in v Šmarji pod Ljubljano je bil pretečeni teden poštni komisar iz Trsta, kateri je preiskaval, kje naj bo poštna postaja ali v Šmarji, ali še dalje na Lukmanovi samoti. Sklicaj je

zaradi tega vse župane iz šmarske okolice, kateri so baje odločili, da naj ostane pošta na Brvacah, to je na samotnem posestvu Lukmanovem. Čudno. Obžalovati je, da se župani vsaj niso složno potegnili za to, da se jim postavi pismonos za posamezne vasi.

— (Železna ruda) se vnovič zdaj koplje, kakor se nam poroča, nad Sabočevem blizu Borovnice in se prevaža v Škofjo Loko, kjer rudo tope. Podvzetniki upajo, da bo mnogo dobička.

— (Posnemanja vredno.) Iz Svetinj pri Ormuži se nam piše 26. t. m.: Včeraj je imel novi občinski odbor Mihalovski prvo sejo. Predstojnik g. Lovre Petovar predloži med drugim, naj bi se napravila kasa za domače siromake. Odbor sklene, da se ima ustanoviti v občini taka kasa, pa ne le za siromake, temuč tudi za šolske pripomočke. — V to novo ustanovljeno kaso so se zavezali plačevati poedini odborniki vsak po svoji zmožnosti toliko da sam odbor prinese vsak mesec 7 gl. 10 kr. vkup. Voljen je bil poseben odbor, čegar dolžnost bo, nabirati denarje, ter eno polovico siromakom drugo pa vsake tri mesece šolskemu svetu izročiti.

— (Iz Gorice) se nam piše: Sredo po noči 27. t. m. je zgorela bogato založena manufakturna štacuna g. Godine. Škoda se ceni nad 20000 for.; kako je ogenj nastal, se do sedaj še nij izvedelo.

— (Samoumor.) Iz Gorice se nam piše: Soboto 29. pret. m. so našli na desnej strani potoka Korenja pri javnem vrtu truplo lejtanta G. S., zraven njega nov revolver, s katerim si je nadepoln mladenič, ker mu je oče zaradi premladosti zabranjeval ženitev s hčerjo majorja tukajšnjega polka, življenje končal. — Truplo je moralo uže nekaj dni ležati.

— (Naturen čudež.) Od Razdrtega se nam piše: Denes je Janez Premerl vulgo laguzjus vzel iz pod koplje neko ostalo celo, ne izvaljeno jajce, čuteč da ni klopotec, ga ubije da bi spoznal uzrok zakaj se nij izvalilo. V tem jajcetu dobi zaduheno pišče, a kakšno! To pišče ima štiri noge, štiri pe-

ruti torej dva života a eno samo glavo. Te dva života obrnena eden proti drugemu, sta pri vratu vkup zraščena. Dobro bi bilo prav res da bi se samo taka piščeta, namreč z dvema životoma in eno glavo valila, kajti jedla bi le za eno, veljala bi pa vendar za dve, ka-li? Násprotno delajo pa one, ki imajo dve glavi, pa le en život. To najdeno pišče je Premrl djal v špiritus, da ga pri priliki v Ljubljano prinese.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Ogerska zbornica je sprejela novo advokatsko postavo. Dozdaj so mogli zakoniti pisarji in oderuhi, ki so le nekaj znali, na Ogerskem advokati postati. Temu zlu bode nova postava pot zagrnila, kar odslej more le, kdor je doktor in ima 4 leta prakse, advokat na Ogerskem postati. — Po tej postavi pride zopet važna postava, namreč o srednjih šolah, kakor tudi nova volilna postava na vrsto. Ogerski zbor bode do žetve skup.

Tirolsko-italijanski pop, državni poslanec baron Prato preklicuje, od ordinarijata in škofa prisiljen svoje glasovanje o konfesionalnih postavah. Zopet le nov dokaz, da duhovnik nij za poslanca, ker nema nobene osobne neodvisnosti nego se mora sukati kakor mu škof ukazuje.

Vnanje države.

Ruskij Mir govori o pretečeni seji državnega zbora avstrijskega, ter sklepa, da je ministerstvo Auersperg konsolidirano, da ima pri vseh podvzetjih vspehi (?), da je volilno reformo izvršilo, da si je osiguralo stalno majoriteto in da je gališko vprašanje sè sveta spravilo, in da je cesar svojemu ministerstvu jako vdan.

Švajcarski zavezni svet je zaveznemu zboru poslal pismo, v katerem se dekretira, da prenarajena zavezna ustava stopa v veljavo. Stanovski in narodni svet sta odobrila to pismo. S tem se tedaj ta bodoča deželna postava, katero je večina švajcarskih državljanov in kantonov sprejela, v praksi začne.

Papež, kakor znano in vidno, jako mnogobeseden in mnogopisen mož, v posebnem od „Volksfreunda“ te dni priobčenem pismu bodri avstrijske škofe proti konfesionalnim postavam, in jim čestita, da so naznanili, ka se bodo upirali vsaki določbi, ki je zoper konkordat.

V *Rimu* je umrl v tamošnjem benediktinskem kloštru kardinal Falcinelli, večletni diplomatični zastopnik papežev na dunajskem dvoru.

Kakor se zdaj kaže, so ono vest o postavljenji hohenzollernkega princa na *španjski* prestol Karlisti sami in sicer v svojem interesu razglasili. Don Karlosov moniteur „El cuartel real“ prinaša namreč članek, v katerem popisuje, da je Bismark poslal nekega zaupnega moža k maršalu Serranu, in da je namen te mesije, posaditi pruskega princa na španjski prestol. Bismarck, pravi „El cuartel“, hoče vso Evropo pód-s spravititi in hoče špeciálno Francosko popolnem uničiti.

Nemški zavezni svet je pritrdil predlogom pravnega odbora, odvrniti zakonsko osnovo o civilnem zakonu ter od državnega kancelarja terjati, da predloži i zaveznemu svetu i državnemu zboru novo osnovo. Dalje se je zavezni svet izrekel sporazumljenega sè spremembami o izročilni pogodbi (auslieferungsvertrag) z Belgijo. — Ustanoviti se ima v nemškem ministerstvu služba državnega generalnega sekretarijata, zato Bismarck še nij odšel na počitnice.

Izpred porotnega sodišča.

(Drugo obravnavanje. — Hudodelstvo ponarejevanja denarjev.)

Sodišče je bilo včeraj sestavljeno: Predsednik: višje sodnije svetovalec g. Kaprec deželne sodnije svetovalca gosp. Perko in Jevnikar. Zapisnikar avskultant g. Škerlj. Državni pravdnik g. Kočevar, zagovornik g. Rudolf.

Porotniki so bili sledeči gospodje: bar. Alfonz Zois, Perdan Janez, Vidmar A., Brus Jožef, Jelovšek Marko, Šuler B., Sovan Ferd., Kremenshak Jožef, Železnikar Anton, Horak Janez, Drašler Fr. in Maurer Henrik.

Na zatožni klopi sedi Janez Šavs. Iz zatožnega pisma posnemljemo sledeče:

Proti koncu predpusta 1873 pride Janez Šavs iz Bistrice (nad Kranjem) št. 15, potem ko je bil dalje časa od doma, zopet domov. Njegova mati Jera Šavs ga pa nij hotela v hišo vzeti, preden jej ne bi plačal dolga v znesku enega gold. On jej zatrdi, da

ima denar, ona ga spusti notri in Janez Šavs jej vrže za povračilo 5 dvajsetic na mizo. Te dvajsetice so se pa Jeri Šavs in njeni hčeri Mariji Finžar tako čudne zdele, da jih nij hotela vzeti in je denar dalje časa v njeni miznici ležal. — 22. marca 1874 prinese Marija Finžar, ker se je bila z Jan. Šavsom sprla, 2 tistih dvajsetic k c. kr. okr. sodnji v Kranj ter ovadi, da je Janez Šavs rekel, da je te dvajsetice in še 5 drugih enake sorte od nekega neznanega moža, kateri jih je z modelom sam naredil, proti koncu predpusta lanskega leta prejel. — Ces. kr. glavni denarni urad na Dunaji je spoznal dotični dve dvajsetici kot ponarejeni iz svinca in cinka obstoječi in vliti v model po pravem denarji povzet, kateri se pa po svoji barvi, gibčnosti, slabem cvenku, po nepopolnosti črk in podob prav lahko kot ponarejene spoznate.

Janez Šavs je v preiskavi obstal, da se je proti koncu predpusta l. 1873 z neznanim možem v Predosljah sešel, da mu je ta mož en železen model pokazal, s katerim on dvajsetice dela, ter njega povabil, naj on take dvajsetice izdaja. On je šel na povabilo z možem v vas Suho, kjer je tujec v kajži Mice Sajevec v omenjeni model 12 dvajsetic vlil ter njemu (Šavs) 5 od njih dal. — Ko sta iz Suhe odšla, je pa Šavs tujca popustil in omenjenih 5 dvajsetic doma materi Jeri Šavs izročil ter z njimi svoj dolg enega goldinarja poravnal. — To obstanje Janez Šavs se je posebno podprlo po izpovedbi Marije Sajevec, katera je videla Šavs v družbi z nekim neznanim človekom v svoji kajži, kateri je pod sumljivimi okolnostmi nekaj na ognju topil. — Janez Šavs je po lastnem obstanji zadostno sumljiv, da je izdajal ponarejen denar v sporazumljenji s ponarejalcem in je zatožba zaradi hudodelstva udeležbe ponarejevanja denarja v smislu §. 120 k. z. opravičena.

Zatoženec je pri včerajšnji obravnavi obstal vse kakor v preiskavi. Državni pravdnik priporoča porotnikom zatoženca krivega spoznati. Zagovornik zanikava da bi bil zatoženec denar izdal kar je k hudodelstvu

potrebno. Sodišče stavi porotnikom sledeča vprašanje:

Ali je Janez Šavs kriv, da je konec predpusta 1873 v Bistrici pet ponarejenih dvajsetic po dogovoru s tistim, ki jih je ponaredil, svoji materi Jeri Šavs izdal?

Porotniki so odgovorili na to vprašanje z 9 glasovi proti trem glasom „ne“. Vsled tega je bil Janez Šavs za nekrivega spoznan.

(Hudodelstvo detomora.)

Ljubljana, 28. maja.

Sodišče je sestavljeno: prvosednik: višje sodnije svetovalec Tomšič, deželne sodnije svetovalca Perko in Jevnikar. Državno pravdnitvo zastopa g. Kočevnar, zagovornik je g. dr. Pfefferer.

Porotniki so sledeči gospodje: Reichman Jožef, Goričnik France, Lavrenčič Andrej, baron Alfons Zois, Ziterer Janez, Perdani Janez, Pirnat Tomaž, Pour Ludovik, Drašler France, Rabič Matija, Ambrožič Matevž in Sovan Ferdinand. Obravnavanje se je vršilo tajno. — Na zatožni klopi sedi Marija Longar, 27 let stara dekle, zaradi hudodelstva detomora.

Iz zatožbe povzamemo sledeče:

V jeseni lanskega leta je iz Žuženberga rojena, še nekaznovana Marija Longar, 27 let stara, na posestvu Tereze Šreier v Savljah za kravjo dekle v službo stopila. — Takoj po njenem vstopu v službo se je govorilo, da je ona noseča, kar pa je tajila. 25. marca t. l. je porodila pod streho nad hlevom dete, kateremu je, ker je kričalo pleve v usta in grlo tlačila. Otrok je takoj potem nehal vekati, a je še nekaj časa gibal. — Potem je pustila otroka tam ležati in je šla nazaj doli v kuhinjo spat. Okolo četrte ure zjutraj je vstala, šla krave mlest in še le potem gledat nazaj na hlev k otroku, katerega je pod streho s slamo in opeko pokrila. — Ker se jej je takoj poznalo, da je porodila, in ker se je ta govorica po vasi razširila, pride 28. sušca t. l. babica Marija Kastelic v Savljah po njenem otroku vprašat. — Proti njej se je od kraja izgovarjala, da je pred časom porodila, katero je v apnenco dejala,

v katerej pa niso nič našli. Več nij hotela babici obstati in ji je tudi 20 gld. ponujala, da je ne bi ovadila.

Še tisti dan je proti Št. Vidu v Ljubljano odišla, in si je dala od gospe Terezije Šreier svoj zaslužek izplačati in se je potem domu v Žuženberg vrnila, kjer so jo 2. aprila tega leta nenadoma vjeli, ko se je ravno z doma odpravljala. Pred okrajno sodnijo v Žuženbergu in pred tukajšnjo deželno sodnijo je obstala, da je živega otroka porodila, in da ga je z namenom ga usmrtiti po porodu brez pomoči pustila, potem pa je še obstala, da mu je v usta pleve in rez tlačila tako dolgo, da nij več vekalo. Preiskava zdravnikov, kateri so mater pregledali in truplo omenjenega otroka razparali se vjema z njeno izpovedjo.

Zdravniki so odločno rekli, da je otrok živ rojen bil, in da je zmožen bil zunaj materinega telesa živeti, da je najmanj četrte ure dihal in živel, da ga je pa vsled zadušenja ust mrtud zadel in da je prisiljene smrti umrl. — Slednjič so še zdravniki rekli, da toliko plev in rezi ne more samo ob sebi v usta in grlo priti, ampak da so mu pleve s precej veliko močjo vtačene bile.

Obtožena Marija Longar je tudi pri obravnavi, kakor v preiskavi hudodelstvo obstala.

Porotniki so vprašanje ali je hudodelstva detomora kriva enoglasno potrdili in vsled tega je bila Marija Longar od sodnije obsojena na sedem let teške ječe, poostrene vsak mesec z enim postom in vsako leto 25. marca s samotnim zaporom v tamnici. Marija Longar se je proti kazni pritožila na višjo sodnijo.

Gospodarske stvari.

Prikazni v naravi.

(Spisuje Franco Žiher.)

I.

Dež in toča.

(Dalje.)

Kmetovalci, imajo žalibože še dosti pravnih ver in vraže pri toči, kakor da bi toča kak čudež bila. Če se ljudje ob hudem vremeni kakoršnih bodi pripomočkov poslu-

žujejo, jim to ne samo čisto nič ne pomaga, temuč s tem imajo sami sebe za norca. Vsak ki ima zdrave možgane v glavi, more spredeti, kako bedaste so dela in mišljenja, katerih se ljudje ob hudem vremeni poslužujejo. Naj tukaj nevedem nekatere teh vraž.

V nekajih krajih imajo ljudje navado, da ko začne toča padati, prvo zrno v glaž vode denejo, in zategnejo, ter pravijo, zdaj se bode vsa toča v dež spremenila. Tista toča, katera je v glažu, se raztaja, a druga gotovo ne. Spet drugi vržejo in zmečejo, ko začne toča iti, burkle, lopate, kose, srpe i. t. d. na dvorišče, kar je se ve da tudi bedasto.

Posebno razširjena je pa med ljudmi, prazna vera, da coprnice točo delajo. Pravijo, da v zraku na oblakih jezdi in tam s hudičem v zvezi točo napravijo. O tem mislim mi nij treba dalje govoriti, saj je uže večina slovenskih kmetov tako daleč podučena, da na coprnice ne veruje, katerih se ve da nikjer nij. Vendar hočem tukaj povedati, kako se je pred kakimi 6. leti v nekem kraju na slovenskem Štajerji z neko copnico zgodilo.

Bila je neka ženska, katero so ljudje sovražili in se je tudi bali, kajti mislili so da je ona gotovo coprnica. Bil je pa pri tistem hramu tudi fant, kakih 15 let star, katerega je ona ženska večkrat pretepala in zmirej slabo z njim ravnala. Fant je sploh mislil, kako bi se vendar mogel maščevati nad njo. Neki dan se je delalo k hudemu vremenu. Bliskalo in gromelo je in nazadnje se je celo toča vsipala. V tem ko je toča ropotala in dež lil, stalo je pred hramom pri vratih več ljudi, ki so gledali na to strašno burjo. Naenkrat pade skorej ravno pred nje en čevelj ali škoren iz megle. Hite gledat, in hitro spoznajo, da je ta čevelj od one babe, od katere so mislili da je coprnica in rekli so, da je gotovo v meglah toča delala, in je čevelj izgubila. Šli so jo iskat in jo hudo preteпали. Še ubili bi jo morda bili, ko bi jim ne bila ušla. Vsi so tedaj bili prepričani, da ona ženska točo dela, tako dolgo, dokler jim nij pozneje fant povedal, da je on njen čevelj vzel, ter ga ravno med točo na tla vrigel, ker se je hotel maščevati nad njo.

Haložanom se zdi posebno nevaren „črnošolec“, ki pride po „lintverna“, ga po zraku na Turško jezdi, in bolj ko ga stiska, bolj z njega toča leti. To je tudi zelo nes pametno. Stvari, ki se ji pravi „linvern“, dandanašnji nij in je tudi nij bilo. Kdo je pa črnošolec? Pravijo da tisti, ki je uže bil v bogoslovnici ali seminišči, pa je „zdukn“

ali odstopil. Njemu tedaj veliko moč pripisujejo, a pri toči je ravno tako nedolžen, kakor kako staro babče.

Kako se jajca najbolj shranijo.

Ako se jajca namažejo s katero koli mastjo, ne bodo se pokvarile. Najbolj je, da se vsako jajce namaže s svinjsko mastjo. Jajca se naj potem shranijo v hladni hiši na deskah, na katerih pa sme samo ena lega ležati, ne da bi se druge vrh drugih naložile. Taka jajca so še čez pol leta popolnem zdrava in dobra.

Razne stvari.

* (Duhovenska brada.) Ogerski primas kardinal Simor je dovolil, kakor njegov časnik pripoveduje, da smejo vsi ogerski duhovniki brado nositi.

* (Slovanski dobrodelni odbor) v Peterburgu je tudi letos slovesno praznoval god slovanskih apostolov Cirila in Metoda.

* (Okrađen) je bil na Dunaji ruski kapitan knez Čavčavadze za 30.000 rubljev. Ukral mu jih jih potni tovariš tudi Rus, ki se mu je bil pridružil in ki mu je knez precej zaupal.

* (Morilec Nikoličev) je nek dalmatinsk mornar iz Boke. Ustrelil je agenta Nikoliča iz maščevanja, ker mu ta nij hotel neke službe dati.

* (Stara nevesta.) V Tešnu je bila te dni poroka, o kateri je vse mesto uže dolgo časa imelo dosta govoriti in ima še. Ženin je namreč star 27 let, nevesta pa, uže stara mati tretje stopinje, bogata posestnica, šteje uže 72 let spomladi.

* (Srčnost neke žene.) V Paločki na Ogerskem se je te dni zgodil strašan zločin. Žena krčmarja na kraju gozda je ležala bolna, moža njenega pa nij bilo doma. Naenkrat skočita dva našemljena kmeta v sobo, ter terjata denarja. Žena pravi, da je bolna, in da jima ne mora dati denarja, ker je v kleti zakopan. Kmeta gresta v klet, kmetica pa se posili, vstane ter gre zaklenit klet. Ko sta bila roparja zaprta, pošlje žena svoja dva mala otroka k vaškemu sodniku, da bi ga prosila hitre pomoči. Sodnik pride sam sè sekiro, in ko mu žena pravi, da proti dvema roparja sam ne opravi ničesa, jo zavrne sè surovimi besedami, ter začne sekati vrata kleti. Krčmarica sluti nekaj hudega, vzame možev samokres ter ustrelil sodnika, da se na mestu mrtev zgrudi

na tla. Ljudje slišijo ropot, priteko v krčmo, odpro klet, ter najdejo tam oba roparja obešena. Kdo sta bila? Žena vaškega sodnika in pa vaška babica. Preblekle ste se v moško obleke, ter šle h krčmarici ropat. Otroka, ki sta šla sodnika klicati, nij bilo do zvečer domu. Ko ja gre oče krčmar iskat, najde oba umorjena, v hlevu sodnikovem. Sodnik jima je bil odsekal glave. Take reči se godé na Ogerskem!

* (Kako se juda lahko h katoliški veri prisili) so pokazali nedavno judje v nekem večjem mestu Galicije. Njih občina je imela uda, ki je bil nezmerno bogat, ki pa za tempelj in sinagogo nij dal niti enega krajcarja. To je jezilo pobožne Abrahamove sinove, in so se hoteli na smrtni postelji nad skopuhom maščevati. Nekoliko dni pred njegovo smrtjo mu dajo poročiti, da ako hoče po judovski božji njivi v nebesa priti, naj jim odšteje 30.000 gl. Bolnik ne odgovori ničesa, ampak pokliče katoliškega duhovna k sebi. Ta je prišel vsak dan, judovski oderuhi so pa vstopnino za nebesa tako dolgo zniževali, da je s 30.000 gold. prišla na 50 gl. Ko so bili uže tako daleč, se da bolnik krstiti, prevideti ter umrje.

* (Slepce) je umoril v hospici za slepce v Masi na Italijanskem drugega slepca. V hospici sta živela namreč dva slepca, ki sta gojila drug do drugega naj grenkejšo sovraštvo. Nij jih bilo mogoče sprijateljiti, ker se je eden slepec zaklel, da hoče svoj srd ohladiti v krvi svojega sovražnika. In res, ko neki dan izve, da je njegov sovražnik sam na dvorišči, gre z nožem v roki pred hišna vrata, in ko slepi nasprotnik pride, ga takoj zakolje. V petek 29. maja je bila pred porotniki v Neaplu pravda o tem umoru, pri kateri so bile vse priče slepe. Slepce je obsojen k smrti.

* (Roparsk umor.) V Hernalsu, dunajskem predmestju je 25. t. m. tolovaj v hišo necega mesarja ulomil, tam ukral za 200 gl. srebrnih šestic in deklo, ki je menda prišla domov, ko je bil tat svoj rop nagrabil, s sekuro ubil. Nemajo ga še.

* (Predrznost ameriškanskih časnikarskih reporterjev.) Nedavno je umrl v Vešington general Baker. V hiši predsedništva imel je duhovnik imeti o njem govor, sloveč njegove kreposti. Dopisnik nekoga njujorškega lista, ki k svečanosti nij dobil vstopnice, spusti se skoz dimnik v veliko dvorano ter se postavi tik duhovnika. Ko je duhovnik molil nad mrličem, opazi reporter v njegovem klobuku kos papirja.

Takoj ga vzeme ter odide. Ko duhovnik zvrši molitev ter hoče prebrati govor, ga ne dobi v klobuku. Hoté ali ne hoté moral je govoriti na pamet, a je zadovoljil svoji dolžnosti tako, da da so se temu čudili vsi dostojanstvenici. Pa kako se je začudil duhovnik, ko bere drugi dan v „New-York Herald“ svoj govor ves, ne kakor ga je govoril, ampak kakor ga je imel spisanega. Da se lažejo, to je naravna stvar. General Lec, postavimo, pride enkrat v Vašington, pa obznani uže naprej, da neče dogovora z njenim dopisnikom novin, ker imajo neugodno navado, da vsako reč v svoje novine neso. Lec se je držal junaški. Cela dva dneva je imel vrata zaprta. A on je reporterje slabo poznal, kajti tretji dan so prinesle vse novine „razgovore z generalom Lecom“. Nihče se temu nij bolj čudil, kakor general sam, dobro znajoč da z nikomur nij govoril.

Tržna poročila.

Z Dunaja 30. maja. Sejm je bil mlačen, posebno ker konsumenti nijso veliko potrebovali. Pšenico so prodajalci za 10 kr. cenejše prodajali, pa so je vendar komaj 25.000 vaganov premeknili. Najlepša je bila 8 gld. 35 kr., najcenejša po 6 gld. 70 kr. Reži je bilo veliko na trgu, za to je kupci nijso mogli podražiti. Najlepša je bila po 6 gl. 20 kr., cenejša po 4 gl. 70 do 5 70 kr.

Iz Budapešte 30. maja. Binkoštno praznike je pri nas na Ogerskem strašno šel dež, pa zdaj vse prav lepo. Gorkota počasi raste ne da bi bilo preveč vroče, vreme je suho in setve jako lepo napredujejo. Tudi se iz vseh krajev poroča, da mraz in celo sneg v pogorskih okolicalah setvam nij skoraj nič škodoval. Ako sedanje lepo in suho vreme nekaj časa še traja, potem bode naše upanje na dobro žetev veliko boljše in prijaznejše, pa tudi povodnje v dolnjih krajih naše dežele ne bodo veliko škodoval. Nadejamo se, da cvetja pšenice in vinske trte ne bodo zopet dež pral.

Žitni sejm na peštanskem trgu je bil ta teden jako mlačen, in ta mlačnost je trajala do sobote, posebno ker kupei pšenice nijso nič posebno iskali in so naši malini celo za ogersko blago, katerega se prav malo pripelje, le malo veselja kazali, tako, da so se od začetka tedna le teško cene preteklega tedna vzdržale, na koncu pa so za 10 kr. pale, in se je še tako komaj 30.000 centov prodalo. Ravno taka je bila s tujim blagom, katerega se je 40.000 centov prodalo. Reži se ogerske nij ponujalo pa tudi iskalo ne.

Gališke se je prodalo 4000 vaganov po 4 gl. 60 kr. do 70 kr. Ječmena se je iz začetka malo potrebovalo, in se ga je torej le 15000 vaganov po 3 gld. 50 kr. do 3 gld. 60 kr. prodati moglo, in je proti koncu tedna, ker je bilo več kupcev, za 10 kr. poskočil. Koruza je imela veliko kupcev, in se je 25000 centov prodalo po 5—10 kr. dražje, tako da se je končno plačevala po 4 gld. 55 kr. do 4 gl. 65 kr. cent. Za oves so cene taiste ostale, in se ga je 15.000 prodalo. — Sočivja se je ta teden precej prodalo: fižol po 5 gl. do 5 gl. 50 kr. colni cent, graha je manjkalo in je bil po 6—7 gl. Leče je na trgu popolnem manjkalo. Smetno proso je bilo po 4 gld. 25 kr. do 4 gld. 50 kr., čisto po 5 gld. 20 kr. Pšeno po 8 gl. do 8 gl. 30 kr. colni cent. Konoplje po 4 gl. — Krompir je bil po 2 gl. 75 kr.

dunajski cent. Loj je bil po 25—26 gld. Špeh je bil malo dražji, kakor vzadnjič, ravno tako mast. Češpelj se je prodalo 500 centov po 15—19 gl.

Tržne cene.

V Ljubljani 3. junija 1874.

Pšenica 7 gl. 20 kr.; — rež 5 gl. 10 kr.; — ječmen 4 gld. 40 kr.; — oves 3 gl. 20 kr.; — ajda 5 gl. — kr.; — prosó 5 gl. 10 kr.; — kuruza 5 gl. 40 kr.; — krompir 3 gl. 80 kr.; — fižol 7 gl. 20 kr. — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govédine funt 30 kr.; — teletine funt 29 kr.; — svinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gld. — kr.; — slame cent — gl. 70 kr.; — drva trda 6 gld. 80 kr.; — mehka 4 gl. 80 kr.

Loterijske srečke :

Na Dunaji 31. maja: 39. 54. 6. 18. 49.
V Gradcu 31. maja: 8. 68. 59. 6. 53.

V ces. kralj. avstrijski državi od visokega ministerstva notranjih zadev koncesijonirano

Nemško transatlantiško parobrodno društvo „Adler-Linie“ v Hamburgu.

Neposrednje voznje iz Hamburga v Novi Jork brez zamude v ladostajah na železnih nemških, velikih parobrodih po 3600 ton in 3000 konjske moči:

„Goethe“ dne 14. maja		„Schiller“ dne 11. junija
„Lessing“ „ 28. „		„Herder“ „ 25. „

in dalje vsak 14 dan v četrtek.

Vožne cene: 1 kajuta 165 pruskih tolarjev
2 „ 100 „ „
V osredji 45 „ „

Natančnejša izvestja dajejo se pri

(16—2)

Vodstvu v Hamburgu, bei St. Annen 4, kakor tudi pri glavnem zastopniku v Trstu: Viktoru žl. John, in pri zastopniku v Ljubljani: Karolu Achtschinu.

Odprtje nove prodajalnice.

Naznanjujem slavnemu občinstvu, da sem odprl **ново**

prodajalnico specerijskega blaga

v gosp. Heiman-ovi hiši šte. 234 na glavnem trgu, kjer bodem svojim častitim obiskovalcem z dobrim in cenim blagom postregel.

Ob enem izrekam srčno zahvalo za mi do zdaj skazano zaupanje in prosim, isto meni tudi za naprej ohraniti.

S spoštovanjem

Anton Vičič,

na glavnem trgu, šte. 234 v Ljubljani.

(15—3)